

Datum
2022-10-18

Diarienummer
SN-2022/1608.109

Handläggare
Joachim Heimersson
Joachim.Heimersson@huddinge.se
08-535 300 00

Socialnämnden

Alla tiders föräldraskap - ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38), remissvar

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 18 oktober 2022, överlämnas till kommunstyrelsen som sitt yttrande på remiss *Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)*.

Sammanfattning

Socialnämnden har getts möjlighet att yttra sig över Justitiedepartementets utredning *Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv*.

Utredningen har haft i uppdrag att se över utformningen av förädrabalkens regler om föräldraskap och i övrigt och med utgångspunkt i barnets bästa överväga vissa förändringar av de familjerättsliga reglerna.

Förvaltningen yttrar sig överlag positivt om de förslag som utredning presenterar.

Förslagen rörande utökade möjligheter för umgänge och adoption för sociala föräldrar, en individ som är viktig för barnet och agerar likt en förälder, ger än bättre möjligheter att se till barnets bästa.

Det är bra att vissa generella hinder mot adoption slopas. Det öppnar upp för att se barnets behov utan hinder i lagstiftningen.

Förvaltningen anser att en föräldrafullmakt skulle kunna fördjupa konflikten mellan föräldrar som har svårt att samarbeta.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden har getts möjlighet att yttra sig över SOU 2022:38 *Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv* som utretts av Justitiedepartementet.

Utredningen har haft i uppdrag att se över utformningen av förädrabalkens regler om föräldraskap och i övrigt och med utgångspunkt i barnets bästa överväga vissa förändringar av de familjerättsliga reglerna.

Utredningen föreslår bland annat att:

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Socialförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Gymnasietorget 1

Tfn vxl 08-535 300 00

sof@huddinge.se
www.huddinge.se

- Föräldrabalkens regler om föräldraskap ska bli enklare, tydligare och mer inkluderande.
- Det ska införas en tidsfrist för en förälders rätt att väcka talan om hävande av föräldraskapet för den förälder som inte har fött barnet.
- Tidigare makar och sambor ska kunna åstadkomma ett gemensamt föräldraskap genom styvbarnsadoption. Vidare ska makar och sambor som är eller har varit familjehemsföräldrar eller särskilt förordnade vårdnadshavare för ett barn kunna adoptera barnet gemensamt även efter en separation.
- Det ska införas en ny form av fullmakt, så kallad föräldrafullmakt, som gör det enklare för bland andra sociala föräldrar att få en mer generell behörighet att hantera frågor som gäller barnet. Uppgift om föräldrafullmakt ska registreras i folkbokföringen. En föräldrafullmakt lämnas av barnets vårdnadshavare genom en anmälan till Skatteverket.
- Barnets rätt till sina sociala föräldrar ska stärkas. Det ska ske genom utbyggda regler om umgänge beträffande en person med vilken barnet har en relation som motsvarar den mellan barn och förälder.
- Större hänsyn ska kunna tas till barnets bästa när vårdnaden bestäms efter en förälders eller annan vårdnadshavares dödsfall.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till de förslag som utredning presenterar men har synpunkter på förslaget om en föräldrafullmakt. Nedan beskrivs hur förvaltningen förhåller sig till utredningens förslag.

Kapitel 12 - Översyn av föräldrabalkens regler om föräldraskap

Förslaget om att ändra de olika termerna för föräldraskap till att använda sig av just begreppet föräldraskap ser förvaltningen som en självklar konsekvens av den tid vi lever i med olika familjerelationer, men också för jämställdheten.

Att möjligheten att häva ett föräldraskap begränsas anser förvaltningen vara ett bra förslag. Dels utifrån det som är uppenbart och framgår av utredningen, att barnet kan förlora en viktig person som har fungerat som en förälder om föräldraskapet hävs. Men också för att det kan resultera i att barnet bara får kvar en förälder om det inte går att få fram vem den andra föräldern är. Det blir också en tydlighet om vad som gäller när ett föräldraskap ifrågasätts.

En tydlighet i skyldigheten att, om tveksamheter uppstår, utreda vem som har fött barnet är bra, då det har varit oklarheter kring handläggningen av de ärendena. Det har troligtvis handlagts olika i olika kommuner.

Kapitel 13 - Utökade möjligheter till adoption

Förvaltningen ställer sig också positiv till att en social förälder ska kunna adoptera ett barn som de levit tillsammans med under en lång tid trots att den sociala föräldern separerar/skiljer sig från barnets vårdnadshavare.

Datum
2022-10-18

Diarienummer
SN-2022/1608.109

Det är bra att det även kan bli möjligt med adoption om vårdnadshavaren avlider, om det är till barnets bästa.

Förvaltningen ser positivt på att vissa generella hinder mot adoption slopas. Det öppnar upp för att se barnets behov utan hinder i lagstiftningen. Det är förstås viktigt att en adoption endast kan komma till stånd om det bedöms vara lämpligt och till barnets bästa. Även regeln om samtycke från ett barn som har fyllt 12 år och från barnets andra förälder om barnet är underårigt och den andra föräldern är vårdnadshavare bör finnas kvar.

Kapitel 14 - Åtgärder för familjer där fler än två vuxna tar föräldraansvar

Föräldrafullmakt – en ny form av fullmakt

En föräldrafullmakt innebär att någon annan än vårdnadshavaren har rätt att företräda barnet och fatta beslut rörande barnet i samma utsträckning som en vårdnadshavare får göra ensam.

Förslaget om föräldrafullmakt är det förslaget som förvaltningen ställer sig något tveksam till. Att en vårdnadshavare kan ge en person en föräldrafullmakt utan den andra vårdnadshavarens samtycke känns inte realistiskt. Utifrån familjerättens ärenden med familjer där vårdnadshavarna har svåra samarbetsproblem skulle en sådan fullmakt som föreslås kunna fördjupa konflikten föräldrarna emellan ytterligare. Ur det perspektivet skulle det vara bättre att antingen båda vårdnadshavarna skulle samtycka till fullmakten eller att fullmakten inte är så ingripande. Fullmakten skulle mer ta sikte i att styvföräldern/sociala föräldern inkluderades mer i barnets vardag genom att få insyn i angelägenheter om barnet, men inte kunna fatta beslut om barnet.

Umgänge

Förslaget att talan om umgänge ska få väckas av en person med vilken barnet har en relation som motsvarar den mellan barn och förälder (särskild umgängesperson) anser förvaltningen vara ett bra förslag. Även om socialnämnden sedan tidigare har kunnat väcka frågan om umgänge mellan ett barn och dess styvförälder har det inte gjorts i den omfattningen som det kanske skulle behövas med tanke på barnets behov. Det blir också en markering att en vuxen kan vara viktig för ett barn utan att den är barnets förälder.

Om en styvförälder/social förälder är viktig för ett barn och den agerar som en förälder gentemot barnet anser förvaltningen att det blir naturligt att styvföräldern/sociala föräldern ges mandat att få rätt att väcka talan om umgänge, ansöka om samarbetsamtal samt ansöka om att skriva avtal om umgänget med barnet. Umgängesstöd ska kunna beslutas om, även om det antagligen endast kommer att ske i undantagsfall.

Vårdnad

Förvaltningen anser att det skulle vara bra om socialnämnden får rätt att föra talan om vårdnadsöverflyttning i fler situationer än i dag. Det skulle göra det möjligt för en social förälder att bli särskilt förordnad vårdnadshavare när det är bäst för barnet, trots att de rättsliga föräldrarna inte har gjort sig skyldiga till allvarliga brister i

Datum
2022-10-18

Diarienummer
SN-2022/1608.109

omsorgen. Det skulle förhindra att barn bor med sin sociala förälder utan att ha denne har den juridiska rätten att företräda barnet, vilket är fallet i dag.

Förslaget att en efterlevande förälder ska kunna utöva vårdnaden gemensamt med en särskild förordnad vårdnadshavare ser förvaltningen som ett mycket bra förslag. I dagens lagstiftning behöver man flytta över vårdnaden till en särskild förordnad vårdnadshavare och föräldern blir av med sin del i vårdnaden. Det gör att socialnämnden sällan väcker frågan om vårdnadsöverflytt trots att det skulle vara till gagn för barnet.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslagen rörande utökade möjligheter till umgänge och även adoption kan komma att leda till ett ökat antal ärenden men förvaltningen gör bedömningen att detta bör kunna hanteras inom befintlig verksamhet.

Förvaltningen ser inga juridiska konsekvenser utöver de lagändringar som föreslås i utredningen.

Lina Blombergsson
Tillförordnad socialdirektör

Christine Carlsén
Verksamhetschef

Bilagor

1. Missiv
2. Remisshandlingar <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2022/06/sou202238/> (hämtad 2022-10-18)

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens förvaltning, Yvonne Sawert